

Majmokról.. 3.

Kocsis Sára (SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola)

Lektorált változat

A VERSELISTA által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2016.

Lektor: Kutasi Horváth Katalin

A pályázatra 41 írás érkezett be.

A zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Máté László:

Kimenő

II. helyezett lett:

Dél Tamás:

MAJMOLÁS

III. helyezett lett:

Ságiné Szűcs Klára:

Majmóca, a majom, aki ember akart lenni

című írása.

Gratulálunk!

Zsanna: Kata, a pótmajom

Történetünk kezdetén - legalább huszonöt évvel ezelőtt - Kata és Zita közös albérletben éltek Szarvason. Mindketten tanítóképző főiskolára jártak, és mind a ketten nagymamájukként szerették Annuska nénit, a házinénijüket. A kis ház, melynek belső udvarában állt a lányok lakrésze, a város szélén volt a Malom utcában. Ez az utca a Kacsatóhoz, és azon túl az üdülőövezetbe, a Körös partjára vezetett. Miután a nyolcvanas években a családi házak nagy része még gázkonvektorral fűtött, Annuska néninél is így volt, és amikor beütött a krach: az elromlott konvektorhoz szerelőt kellett hívni. A fiatalember - a szomszéd által ajánlott Tibi - nagyon ügyesnek bizonyult, viszonylag gyorsan végzett a javítással, és Annuska néni miután megvendégelte egy kis csokis linzerrel, sajnálkozva jegyezte meg:

- De kár, hogy nem olyankor jött, Tibikém, amikor a lányok is itthon vannak, mert van ám nekem két szép albérlő kislányom!

- Ne tessék mondani! De el tudok ám én jönni délután leellenőrizni, hogy jól működik-e a konvektor - ajánlotta fel mosolyogva - mielőtt felült az öreg Babetta robogóra.

- Hát csak jöjjön, Tibikém, négyre már biztosan itthon lesz mind a kettő! Tibor be is tartotta a szavát, de ekkor már egy Ford Escorttal és „kinyalva” érkezett, nem a délelőtti kormos kezeslábasban - amit Annuska néni örömmel nyugtázott -, mert mégis, hogy vette volna ki magát a lányok előtt, ha csak úgy beállít, ahogy a szerelés idején. Tibi tehát jött, látott és maradt, majdnem sötétedésig. Természetesen ránézett azért a konvektorra is - de vélhetően elsősorban Zita fűrtjeit és a Kata tökéletes alakját, meg az általa készített húzott rétest vette szemügyre. A fiú eleinte mindkét lánynak csapta a szelet: közös kirándulások és mozizás, meg hétvégi bulik a „kulturban”, és séták a Körös-parton, vagy odaát, az Arborétumban.

Tibor - aki egyenes ági leszármazottja volt Mihálfi József főgimnáziumi tanár úrnak, akinek a nevéhez a történelmi Magyar Királyság közép-pontjának Szarvason történő kijelölése volt köthető - büszkén kalauzolta a lányokat szülővárosa utcáin. Elmesélte nekik, hogy a Malom utca neve arra utal, hogy 1880-ban - amikor Mihálfi úr kiszámította, hogy a

Kárpát-medence földrajzi közepe ide esik - a helyiek rendkívüli fontosságot tulajdonítottak a dolognak, melyet a kornak megfelelő eszközök segítségével büszkén népszerűsítettek, és egy szélmalmost emeltek azon a helyen, ahová ez az utca torkollik. Bár az eredeti szélmalom már nem áll, és az újabb mérések szerint az ország középpontját korrigálták, így az most a szarvasi arborétummal szemben fekvő területre esik, ott is egy szélmalom formájú terméskőből épített emlékmű jelöli helyét.

Katát persze minden nagyon érdekelte, amit a fiútól hallott, hiszen a történelem is a kedvenc tantárgyai közé tartozott, Zita viszont a maga falusi kislány modorában inkább csak hallgatott kettőjük között, és loholt utánuk, amint épp az arborétum zezugos útjait járták.

Voltak kirándulni is Tibi kocsijával Szegeden, ahol 1989 májusában nyílt meg a Vadaspark. A lányok egyöntetűen döntöttek úgy, hogy ez lesz az úti cél: mindketten látni akarták a tv által beharangozott karmos majmokat. Tibor ki akart tenni magáért, ezért előre „készült” az állatok szokásaiból, és boldogan mesélte a ketrec előtt a lányoknak, hogy ezek a csuklyás majmocskák csoportosan élnek, de csak egy nőstény szaporodik - ő viszont akár több hímmel is párosodhat.

- Jó nekik - mondta Kata -, bezzeg az embereknél csak a hímeket nem szólják meg, ha több csajjal kavarnak! A csuklyás majmoknál ezek szerint lehet egy fő majom meg egy-két pótmajom?

Aztán persze rájött, hogy ez a kijelentés ebben a trióban nem volt túl szerencsés, ezért inkább megpróbálta etetni a majmokat mindaddig, amíg az egyik nőstény valamin feldühödve Katához vágott egy rothadó almát.

- Nesze neked, pótmajom Kata - nevetett fel diadalittasan Zita, aki örült, hogy a gyümölcs nem az ő hófehér ruháján hagyott nyomot. Mert ugyan ki másnak jutott volna eszébe fehér ruhában jönni a vadaskerti kirándulásra?

Tibor persze próbált segíteni a póruł járt Katának, és gyorsan a bejáráshoz rohant, hátha lehet egy „ZOO” feliratú pólót kapni. Pólót végül talált is - de csak majmosat -, így aztán a lánynak nem sok esélye volt a nap folyamán elfelejteni a majomketrec előtt történeteket.

Ahogy az idő telt, eljött a lányoknak az iskolaév vége, és Tibornak választania kellett, kivel fogja ezután a kapcsolatot tartani? Kata csinos,

ügyes, házias és talpraesett, és a fiú úgy érzi, nagyon-nagyon szereti őt, de íróasztalán ott a fotó: egy férfi, aki várja otthon Nyíregyházán. Így Tibi inkább Zitával randevúzott, de előtte még megkérdezte Katát: - Itt maradnál Szarvason a főiskola után?

És a válasz:

- Nem én, miért maradnék?

A fiú megijedt a határozott választól, és nem merte kimondani: „Hát miattam.”

A főiskolának vége, elváltak útjaik: Tibi és Zita hamarosan összeházasodtak, született két lányuk meg egy fiuk. Komoly anyagi segítséget kaptak a fiú szüleitől - akiknek Tibi halálukig hálás volt a támogatásért, amellyel csodaszép családi házukat megépíthette. A fiú a rendszerváltás után magánvállalkozásba kezdett, nagyon jó anyagi helyzetbe kerültek, de Zita az anyjától örökölt spórolós természetével sajnálja nyaralásra, külföldi utakra „szórni” a pénzt, így egy idő után Tibor maga indul útnak: járja a világot, és sóhajtozik egy megértő társ után, akitől nemcsak szemrehányást kap a „bolondériájáért”.

Kata is férjhez ment a tőle tíz évvel idősebb Péterhez, aki otthon várta, és nekik is született egy fiuk és egy lányuk. A katonai parancsnokság egy Budakeszi közelében lévő laktanyába helyezte Pétert, és Kata kénytelen-kelletlen követte őt otthagya idősödő szüleit és a barátokat Nyíregyházán. A rendszerváltás után a férjét sok más katonatársához hasonlóan nyugdíjazták, és ezután viszonylag szűkös évek következtek. Péter alkalmi munkákat vállalt - és időnként alkoholszagúan tért haza. Katának tíz év házasság után egy bentlakásos továbbképzésen viszonya lett Gáborral, ami otthon kitudódott, és Kata - aki elmondása szerint ekkor volt életében először igazán szerelmes - válni akart. A férj megfenyegette: a gyerekeivel együtt lesz öngyilkos, ha el meri hagyni. Katona volt, ért a fegyverekhez, sőt, tart is otthon vadászpuskát, ezért Kata visszarettent, minden maradt a régiben.

Telnek az évek, és egy napon Tibi a facebookon böngészve rátalál Katára. Mindketten megörülnek a virtuális találkozásnak és levelezni kezdenek. Tibi egy idő után egyre bensőségesebb üzenetekkel bombázza Katát, érezhetően boldogan törne ki középszerű házasságából, mert Zitá-

ban sem lelki, sem szexuális téren nem talált társra, ezért egyre jobban sürgeti a személyes találkozást.

„Képzeld, egyszerűen kijelentette, hogy heti egy szexnél nincs több, és akkor sem érhetek hozzá másként, csak hagyományosan, mert az előjátékot nem viseli el, még azt sem akarja, hogy megcsókoljam közben. Anyyira, de anyyira vágyom egy olyan nő után, akin érezhetném a vágyakozást! Mert nekem ilyenben sose volt részem” - ilyen és ehhez hasonló Messenger-üzenetekkel bombázza, leírja, hogy mindig is nagyon sokat gondolt rá, hogy Annuska nénitől - majd később annak fiától, akivel több építkezésen is dolgoztak együtt - többször kérdezett róla, szeretne volna tudni, boldog-e.

Katának nagyon hízeleg, hogy az üzenetekkel és fotókkal (nemcsak magáról, de arról, amit süt-főz, amivel a lakást díszíti karácsonykor, vagy épp amivel az osztálytermet a gyerekeknek farsangra) milyen nagy háttással van a fiúra, és mindketten érzik, hogy az Ő történetük nem ért véget 25 évvel ezelőtt.

Persze nem hagyja ki, hogy érdeklődjön: „És Zita? Ő is dekorálja a tantermet?” - kérdezte, mert hirtelen eszébe jutott, annak idején még a kötelező vizsgamunkákat is Ő készítette a kétbalkezes Zita helyett.

„Ugyan! Zita és az iskola! Sosem akart igazán gyerekek között dolgozni, az csak anyósomnak, Saci néninek az álma volt, hogy tanító néni lesz! Ahogy lehetett, felvetette magát az apjáéknál a könyvelésbe, és inkább ott gürcöl - meg panaszkodik a munkatársakra. Mert neki aztán senki és semmi se jó!” - jött a lakonikus válasz Tibitől.

„Emlékszel még, amikor Szegeden voltunk és a csuklyás majmokról azt meséltem, a hímek és a korábbi évekből származó kölykök jobban gondoskodnak az általában ikerként születő kismajmokról, mint az anya? Hát az én feleségem kb. olyan családot képzelt el, ahol a férj jobban gondoskodik az utódokról, mint az anyjuk, és ahol a testvérek - no meg esetünkben a nagyszülők - segítenek a kicsi felnevelésében, Ő meg parancsolgat, és ha úgy adódik, gondolkodás nélkül Hozzád vágja a rohadt almát!” - írja elkeseredetten.

Idővel Kata bevallja, hogy annak idején arra várt, hogy a srác jobban harcoljon érte, hogyha akkor kimondta volna, hogy miatta maradjon Kata

Szarvason - megtette volna. Mert neki ugyan imponált, hogy a nála jóval idősebb Péter rajongásig szereti, de szerelmes nem volt bele soha.

„Tudnod kell, hogy én életemben egyszer voltam igazán szerelmes: amikor már megvolt mind a két gyerekünk, és elmentem Vácra egy bentlakásos fejlesztő-differenciáló pedagógiai szakképzésre. Ott ismertem meg Gábort, aki akkor volt túl a második válásán, és én még soha életben nem éltem át olyan csodát, mint a karjaiban! Jaj, bocsi, hogy Neked ilyeneket írok, de hát Te is leírtad múltkor, milyen frigid és unott Zita az ágyban - úgyhogy gondolom, nincs titkunk egymás előtt.”

Tibornak persze rosszul esik az a tudat, hogy ez a gyönyörű kis asszony más karjaiban volt boldog, de ugyanakkor reményt is ad: ha egyszer megtette, talán Ő sem reménytelenül szerelmes belé!

Végül kialakodik tőle egy találkoztót, amelybe Kata azért egyezik bele, mert maga is kíváncsi, vajon a személyes találkozás kiábrándulást hoz, vagy még inkább felkorbácsolja az érzéseit? Hiszen évtizedekkel ez előtt tagadhatatlanul érzett vonzalmat a férfi iránt, csak hát Ő az a típusú extrovertált személyiség, aki akkor mutat érzelmet a partnere iránt, ha az képes küzdeni érte, ha az hajlandó ellenállását legyőzni azért, hogy meghódíthassa. Számára az a legfontosabb, hogy elismerjék, és felnézzenek rá, és Tibor rajongó sorai ezért jelentenek most sokat neki.

A találkozás nem kis szervezést igényel, hiszen Péter a korábbi félrelépés miatt nagyon féltékeny Katára, már nem lehet „továbbképzésre menni”, amióta Gábor felbukkant, mert mindent leellenőriz. Végül egy hétvégén Péter elutazik vadászni, és ha rövid időre is, de Hajdúszoboszlón létrejön egy gyors randevú.

A találkozó után Tibor még inkább vágyakozik egy igazi együttlét után. Miközben feleségével kettesben épp egy máltai nyaralásra indul -, melyet kivételesen a feleség forszírozott, pedig korábban sosem akart vele repülni - a férfi üzenetei onnan is érkeznek:

„Itt ülök a teraszon a csillagos ég alatt és Rád gondolok. Zita fejfájására hivatkozva úgy otthagytott a bárban, hogy szinte szégyenkezve somfordáltam ki utána. Ha ennyire utálja a nyaralást, minek jött velem? Is-

tenem, ha csak egyszer egy olyan útitársam lehetne, mint Te! ...De hát-ha, egyszer... ugye lehetséges???"

Kata otthon egyre tanácstalanabb: fel merje vállalni az életét felbolygató újabb kapcsolatot? A gyerekei már felnőttek és külföldön dolgoznak, mindennapjait megkeserítik a férjével való viták és a munkahelyi konfliktusok, amely elől menekülne - de merjen váltani?

Napok múlva egy újabb üzenet érkezik: Zita hazaérve a nyaralásból közölte Tiborral, el akar költözni a lánykora óta meglévő lakásába, mert szerinte már régen megromlott a viszonyuk, csak arra várt, hogy ezt a férfi tegye szóvá. Kilátásba helyezi azt is, hogy csak a lányokat vinné magával, „Zalán úgyis apás, Ő maradjon Veled”.

Kata most döbben rá: akarva-akaratlan biztatta Tibort az üzenetekkel, tehát bárhogy dönt most a fiú, Ő is felelős lesz ezért: mert könnyű volt eddig biztatni, hogy „ha most elválnál, még lehetne 30 boldog évéd” - amíg nem volt döntési helyzetben.

A Tibortól érkező újabb üzenetek sem könnyítik meg Kata helyzetét. Így panaszkodik barátnőjének egy hosszú üzenetben:

„Drága Juli! Bevallom, megijedtem, amikor azt írta, hogy Zita válni akar... napokig nem is igen írogattam neki. Nem akartam még véletlenül sem olyat írni neki, amivel befolyásolom ebben a helyzetben. Bevallom: néha nem értem én ezt: amikor arról panaszodik nekem, hogy nem is köszönnek el este egymástól, és hetekig nem fekszik le vele Zita. Meg hogy a kamaszodó gyerekei elutaznak napokra anélkül, hogy Ő tudna róla... szóval ha nekem panaszodik, akkor olyan, mint akinek csak az kell, hogy valakinek elmondhassa ezeket a dolgokat, jól kipanaszkodhassa magát, és azt várja álmodozva, hogy egy varázsütésre megváltozzanak a dolgok.”

Vagy máskor: „Álmodozik, hogy majd egyszer velem mindent bepótol. Elvárnám tőle - mivel felnőtt ember és nem kéne hinnie a csodákban és abban, hogy Zita megváltozik - szóval, hogy magától változtasson a dolgokon. És itt a bökkenő: Nem akarom, hogy miattam! Miközben utánam sóvárog, valójában minden jó neki úgy, ahogy van? ...Időnként könyörög Zitának, hogy ne hagyja el... meg azt írja nekem: ha elmegy Zita, Ő élete végéig támogatja... de közben ilyeneket is ír: ha arra gondolok, elvezíthetlek, sírni tudnék. Nem mondok le Rólad többé!”

„De megint egyszerre kettőnket akar? Te érted ezt, Juli? ÉN NEM AKAROK PÓTMAJOM LENNI EBBEN A TÖRTÉNETBEN” - célzott a sok évvel ezelőtti vadaskerti sztorira, amit annak idején sokat emlegettek a főiskolán. Te tudtad, hogy azt a majmos pólót a mai napig őrizgetem, mint az egyetlen tárgyi emléket Tibitől? Képzeld, ilyen lökött vagyok!”

Végül Zita dönt, és elköltözik. Jó néhány újabb üzenetváltás után Kata elutazik Julihoz Esztergomba - de leginkább azért, hogy a Nagy Duna sétányon találkozzon Tiborral, és megbeszéljék a jövőt - mert ezt már nem lehet Messengeren elintézni. Férjének - jobb híján - azt mondja, hogy Julival együtt egy állásinterjúra megy: fejlesztő pedagógusként szeretne Pesten dolgozni, mert elege volt az alsós tanító nénik között dúló (leginkább általa gerjesztett) háborúból.

A Duna-partra érve kiszáll a Mária Valéria híd lábánál lévő parkolóban a kocsiból, és elindul a kis hídon át a vízivárosi templom felé. Látja Tibort a túloldalon a padon ülni - majd azt is, amikor az érseki palota felől a virágzó bokrok közül a férje Tiborhoz lép, és viszonylag közélről fejbe lövi. Kata kétségbeesetten felkiált és rohanni kezd felé... és ekkor felberreg az ébresztőóra!

Rázza a sírás, percek telnek el, amíg az álom hatása alól kikerül, és rájön, hogy otthon fekszik, a férje pedig épp úton van egy külföldi vadással Füzerkomszék felé. Felül az ágyon, és lassan, nagyon lassan a telefonjáért nyúl, és felhívja Tibort, hogy bejelentse: véget kell vetni a kapcsolatuknak, mert az álom hatására rádöbrent: túlságosan szereti ahhoz, hogy el tudná viselni a halálát.

Sárréti Miklós: A Majomdoktor legendája

A sorokkeszi képviselőtestület hosszú viták és egyeztetések után, másfél-két éve hagyta jóvá az általános iskola sportcsarnokának építéséről szóló előterjesztést. Azonnal meg is bízták a megye főépítészt a tervek elkészítésével - minél előbb legyen meg a rég várt csarnok -, ami nyolc-kilenc hónap alatt el is készült. Ezután jött a szükséges engedé-

lyek beszerzése, hat-hét hónap alatt ez is megvolt. A határozathozattól mintegy két évre el is kezdődhetett a kivitelezés. Gépek vonultak fel a terepre a talajmunkák elvégzésére.

A munkálatok ütemesen haladtak, ám hat nappal a kezdés után váratlan akadály akasztotta meg a munka lendületét. Az egyik gép emberi csontvázat fordított ki a földből. Ilyenkor a törvényi előírásoknak megfelelően a munkát azonnal le kell állítani és értesíteni kell a rendőrséget, ami haladéktalanul meg is történt a kivitelező cég részéről.

Ez bizony elég kellemetlen volt, nemcsak az esetleges bűncselekmény gyanúja miatt, de bizonytalan ideig hátráltatta a munkát, melyre amúgy is feszített határidőt szabtak. Meg kell várni a teljes feltárását a csontoknak, a teljes terület átvizsgálását, a rendőrorvosi vizsgálat eredményét és a még beláthatatlan esetleges következmények felszámolását. Csak ezek után jöhet az engedély a folytatásra. Úgyhogy jó ideig állhat az építkezés, akár hónapokig, évekig is.

A rendőrség a terület körülvétele után meg is kezdte az adatgyűjtést a helyszínen. Nemsokára jött az orvosszakértő, akinek meg kellett állapítania a csontváz korát, földbekerülésének idejét, és természetesen át kellett vizsgálnia az esetleges bűncselekményre utaló jelek miatt is. E vizsgálat lezárulása után a jegyzőkönyv egy újabb, meglepő és megdöbbentő megállapítást tartalmazott, mely az ügyet más irányba fordította. Az orvos szerint a csontváz nem emberi, hanem egy majomtól származik. Ez egy rejtélyt is megnyitott: honnan, hogyan és mikor került oda, illetve a faluba a majom?

Ezzel a kérdéssel a rendőrség is szembekerült, de támadt egy jogi értelmezési vita. Nevezetesen, dolga-e a rendőrségnek egy állati tetem, pontosabban egy csontváz körülményeinek vizsgálata. A vitát az állat faja adta, merthogy egy olyan állatról van szó, amely az országban, sőt a kontinensen sem honos. Egy egzotikus állatról van szó. Állatcsempészet vagy akár más bűncselekmény gyanúja is felmerülhet, de az elévülést is figyelembe kell venni. Végül a rendőrség hozott egy salamoni döntést, a jegyzőkönyvben nem nevezte meg az állat fajtát, csupán „állat”-ként szerepel ott. Így az ügyet a maga részéről lezárta.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

A rendőrök tehát kiszálltak az ügyből, jöttek viszont a régészek. Miután a rendőrorvos nem tudta megállapítani a csontváz korát - csak „több évtizedes is lehet” megjelölést írt -, rájuk várt a feladat. A földbe kerülésének az időpontja is lényeges volt, mert a két adat összevetésével meg lehet határozni egyrészt, hogy meddig élt a majom, másrészt, lehet következtetni arra is, mikor kerülhetett a faluba.

A régészeti feltárás még tovább hátráltatta a csarnok építését, mert az egész területet fel kellett kutatni, hátha több vagy más lelet is előkerül.

Időközben elterjedt a községben a majomcsontváz híre, az emberek találgatni kezdtek. Sőt, a sajtóból értesülve az egész ország erről a különös esetről beszélt. Legalább olyan különös volt, mint a nagyrábéi fekete párduc esete néhány évvel korábban. Az a rejtély megoldódott, de itt mi lesz a magyarázat?

Az idősebb sorokkesziek tudni vélték több történetet is a régmúlt időkből. Volt, aki erősítette, hogy régen - talán a tizenkilencedik században -, az akkori uraság passzióból tartott majmokat a kastélyudvarban, amelyeket Afrikából hozatott. Mások egy vándorcirkuszról beszéltek, amely ott „felejtette” az egyik idomított majmát. Szóba került egy magányos mutatványos is, akinek a társa volt egy majom. Ez a mutatványos a faluban telepedett le, innen az állat. Olyan is volt, aki állította, hogy régen éltek a faluban majmok, ám ez nyilvánvaló tévedés. Ez úgy lehetett, ahogyan erre egy másik idősebb ember reagált: „Ezek csak olyan majmok lehettek, mint te!”

Ám legtöbben a „Majomdoktor” legendáját említették.

Ennyi össze-vissza kószabeszéd után a falu fiatal, agilis polgármestere elhatározta, hogy hivatalos fórumokon jár utána a „legendáknak”. Egy ilyen egzotikus állat jelenléte egy magyar faluban talán megörökített valahol írásban.

Elsőnek körülnézett a „saját portáján”, a Polgármesteri Hivatal archív aktái között. Nem talált semmit, még csak legkisebb utalást sem az ügyre vonatkozólag. Megkereste a rendőrséget, ott sem járt sikerrel. - Próba-cseresznye - gondolta, tréfás beszédű ember lévén. Írt egy e-mailt a megyei Levéltárnak. Itt sem volt szerencséje: „...ilyen tárgyú

anyag Sorokkeszivel kapcsolatban nálunk nem lelhető fel" - kapta a hivatalos választ.

- Na akkor még van egy utolsó esélyem, az egyház, a Református Krónika! - mondta ismét magának. - Holnap felkeresem a tiszteletes urat.

A tiszteletes urat éppen a parókia kertjében találta. A kaputól a bejáratú ajtóig vezető járda két oldalán díszelgő kecskerágósövényt formázta.

- Szép jó napot, tiszteletes úr! - köszönt a polgármester.

- Á, Isten hozta, polgármester úr, mi járatban? - fogadta a tiszteletes.

- Semmi különös, a majomcsontvázról van szó, kutakodom az eredete felől. Tudja, nálunk a Hivatalban semmi nyomot, utalást nem találtam. A rendőrségen sincs nyom. A Levéltárat is kérdeztem, ott sincs semmi. Gondoltam, talán az egyháznak lesz valami bejegyzése. Nem nézte a tiszteletes úr véletlenül?

- Hallottam a majomesetről, de eszembe sem jutott belenézni a Krónikába, de most, hogy mondja, meg fogom tenni. Ha nem sürgős, akkor holnap látja, milyen munkában vagyok.

- Rendben, persze, hogy nem sürgős.

- Akkor holnap délután várom, addig előkeresem azt a régi iratot, ha lesz. Milyen időszakról is van szó?

- Pontosan nem tudni, de ha a tizenkilencedik század közepétől a múlt század közepéig át lehetne nézni, szerintem ebbe az időszakba belefér, ha van valami - válaszolt a polgármester.

- Jó, megnézem holnap, csak jöjjön.

- Köszönöm, tiszteletes úr, akkor a viszontlátásra! További jó munkát!

- Köszönöm, viszontlátásra!

A megbeszélte időpontban csengetett is a polgármester a parókia ajtaján.

- Szabad! - hallatszott belülről.

- Jó napot, tiszteletes úr!

- Jó napot, polgármester úr!

- Na, van valami jó híre számomra?

- Egyelőre nem találtam nyomát a majomesetnek, de még igencsak az elején járok. Folytathatjuk együtt.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

Nekiálltak ketten böngészni a régi iratokat. Nehéz volt, mert eléggé elhalványodott a tinta az idők folyamán - merthogy kézirással volt, eléggé szálkás betűkkel. Leginkább születések, esküvők, keresztelők és halálozások szerepeltek.

- Na nézzük csak, 1864-ben az új bor minősége közepes, mennyisége elfogadható. Itt egy esküvő 1864. november 3-án, Matulák János és Millik Anna... tovább... hoppá, 1865. április 28-án keresztelő, Matulák Anna.

- Egy kicsit korán jött a gyermekáldás a fiataloknak - huncutkodott a tiszteletes.

- Oda nézzen, tiszteletes úr! - kiáltott fel a polgármester - 1865. május 20-án vándorcirkusz érkezett a faluba! Na nézzük csak! Ismét egy haláleset, majd az aratás, búzaminőség, mennyiség. Nincs folytatva a vándorcirkusz.

- Menjünk tovább! - a tiszteletes is kezdett izgalomba jönni.

- Itt nil! Itt írja, 1871-ben ismét vándorcirkusz és... itt egy majom! Az előadás utáni napon egy majmot láttak az utcán. Ez az! - ujjongott a polgármester.

Innentől mohón olvasták, szinte falták a betűket.

A következő történet elevenedett meg előttük:

A cirkuszban volt néhány állat, köztük három majom is. Egyetlen előadás után a cirkusz szedelőzködni kezdett, még aznap éjjel tovább indult a következő faluba. A szekér a sötétben a gidres-gödörös úton nagyokat döccenve haladt, amikor az egyik nagyobb döccenőnél a saroglyán üldögélő egyik majom leesett és az útmenti fa törzsének csapódott a feje. Olyan szerencsétlen és erős volt az ütés, hogy a majom abban a pillanatban elveszítette az eszméletét. Emiatt nem tudott a szekér után futni, a cirkuszosok pedig a nagy sötétségben ebből nem vettek észre semmit. Nem tudni, mennyi ideig feküdt eszméletlenül, de reggel már a faluban látták. Barátságos állat volt, nem félt az emberektől, bár az emberek óvatosan közeledtek hozzá. Elkezdték találgatni, hogyan maradhatott itt, hogyan szakadhatott el a cirkusztól. A falu bírója rögtön befogatott, hogy elvigyék a kis állatot a cirkusz után, mert ők már biztosan keresik. A szomszéd faluban azonban hírét-hamvát sem látták semmiféle cirkusznak. Az utána következő faluban úgyszintén nem tudtak a társulatról. A bíró ekkor már megunta az utazást - azt sem tudta

igazán, hová menjen tovább -, visszaindultak Sorokkeszibe. „Majd jöjjenek vissza a cirkuszosok a majomért, ha kell nekik” - mondta a kísérőinek. De a cirkuszosok soha nem keresték a majmot, így aztán ott ragadt a faluban. A bíró a saját istállójának egy sarkában helyezte el. Az állatot többen meglátogatták az első napokban, szokatlan látványosság volt. Egyik nap egy nyolcéves fiúcska is elment az édesanyjával megnézni. A fiú egy öt évvel korábbi balesetben maradandó sérülést szenvedett, a bal lábára sántított. Az édesanya két hónapos csecsemőjét nem tudta szoptatni, mert elapadt a teje. A picinek állandó hasfájása volt a tejétejtől, sokat sírt. A majomlátogatás alkalmával mindketten hosszan simogatták a barátságos kis állatot. Az anya három nap múlva azt vette észre, hogy megduzzadtak a mellei, tejet tud belőlük spriccelni. Ezután folyamatosan tudta szoptatni a csecsemőt, akinek ettől már nem fájt a hasa, nyugodtan aludt, csak keveset sírt. Egy hónap után a kisfiú sántítása is látványosan javult, később teljesen megjavult a lába.

Volt egy tizenkét éves beteg lányka is a faluban. A betegsége már a végső stádiumában volt. Ez a kislány is szerette volna megszimogatni a kis majmot, de szülei nem engedték, nehogy fertőzést kapjon a legyengült immunrendszer miatt. De a kislány többször kérte, hadd mehessen el a majomhoz, szeretné megszimogatni. Végül, amikor az orvos szerint már csak napjai voltak hátra, a szülei úgy döntöttek, hogy utolsó kívánságként fogják fel a kérést és elvitték a bíró istállójába.

A lányka hosszasan simogatta a kedves állatkát, alig akarta otthagyni. Végül a kismajom is viszasimogatta, ettől megnyugodott és elindult a szüleivel haza.

A majommal való találkozás után a betegségének végső stádiumában levő kislány állapota lassú javulásnak indult, melyet a környezete csak egy hét után érzékelt. A remény jóleső érzése járta át a család tagjait. Később pedig egyre jobban és jobban lett. Három hónap elteltével már nyoma sem volt a betegségnek.

Ekkor kezdték a kis majmot „gyógyító majomként” emlegetni. A majmocska pedig rendszeresen rászolgált a jelzőre, mert azután már a környező falvakban is elterjedt a híre, egyre több beteg gyógyult így meg, illetve gyógyította meg a majom.

Sok embert meggyógyított tehát a gyógyító majom élete során, amiért később már a gyógyító majom helyett a „Majomdoktor” elnevezést érdemelte ki.

- Nos, tiszteletes úr, mi a véleménye? Valóban gyógyíthatott ez a majom, vagy a véletlenek különös egybeeséséről van szó? - szólalt meg a polgármester.

- Tudja, polgármester úr, azért mert pap vagyok, még érdekel a tudomány is a teológia mellett. Elvileg tudományos alapon lehetséges ez a fajta gyógyítás, azonban a gyakorlatban nem, vagy csak igen kivételes esetekben. Arról van szó, hogy minden anyag - így az élő emberi test is - egy meghatározott frekvencián rezeg. Ez a harmonikus rezgés tarja össze a testet és biztosítja a tökéletes működést, az egészséget. Beteggé akkor lesz, ha ez a harmonikus rezgés valamiért felborul, azaz a rezgésszáma megváltozik. Ezt általában a sejtek rendellenes működése okozza. A sejt pedig akkor működik rendellenesen, ha valamilyen behatás éri. Ilyenkor a gyógyítás módja az, hogy a kiváltó okot megszüntetjük, ha ez sikerül, akkor a test rezgése visszaáll az eredeti, normál frekvenciára, a rezgés ismét harmonikus lesz és gyógyulás áll be. Van a gyógyításnak egy másik, elméleti útja, de mint az előbb említettem, a gyakorlatban nem működik, mert egy igen nagy mennyiségű speciális energia kell hozzá. Ezt a különleges energiát az átlagember nem képes produkálni. Igen ritkán - valamilyen mutáció folytán - előfordulhat, hogy mégis birtokol egy élőlény ilyen kisugárzást. Ebben az esetben a gyógyítási folyamat fordítva következik be. Ez a kisugárzó energia folyamatosan „visszakényszeríti” a beteg test megváltozott rezgésszámát az egészséges sávba. Ez a rezgésszint hat a sejtekre, a sejteknek nem lesz más lehetőségük, mint visszarendeződni az eredeti, egészséges állapotukba. Ha ezt az energiaátvitelt tartósan biztosítjuk, a kiváltó okot tudjuk likvidálni. Tehát ez nem egy tízperces gyógyítás és a mi majmunk esetében pont az a bökkenő, hogy néhány perces simogatástól gyógyultak az emberek, vagyis ez az elméleti módszer sem működhetett volna. Kijelenthetem, hogy ezt tudományosan nem lehet magyarázni. Nem marad más, mint a spirituális magyarázat, de gondolom, nem akarja, hogy ezt is kifejtsem.

- Nem, tiszteletes úr, már ez is sok volt hirtelen - szabadkozott a polgármester.

Végül is vagy gyógyított ez a majom, vagy nem, de az adott időben az emberek ezt hitték, ezért lett Majomdoktor.

Lám Etelka: Maki, a majom

Krisztina kinézett a hotelszoba ablakán és belélegezte a kék ibolyák illatát, amelyek ott virítottak a bejárati kapu előtt.

Nagyot sóhajtott, szíve összeszorult, miközben kísérte a szobában a kislány és a majom önfeledt játszadozását. Julika, a nővére kislánya meglöbögötte szőke haját Krisztina előtt, majd sötétkék szemeivel szomorúan nézett vissza rá. És nap mint nap megkérdezte, hogy hol van az anyukája és mit csinál ott fent az angyalok között, és apukája miért nem jön ide, mert már nagyon várja őket. A kérdések nem szűntek meg, sőt egyre gyakoribbak voltak. Julika rajzolt egy fehér papírra az apukájának egy piros szívet, és beleírta a közepébe, hogy nagyon szereti. Igaz, sohasem találkozott az apjával, de vágyott utána.

Krisztina hosszas nyomozás után megtalálta az apa címét, kiderült, hogy nős és gyerekei is vannak, és elhatározta, hogy megpróbálja a találkozózt apa és leánya között összehozni. Most itt vannak, ideutaztak. A kislánynak nem szólt semmit előre, ki tudja, mi fog történni. Julika 5 éves elmúlt, amikor elvesztette a mamáját. Katalin Krisztina nővére volt, így mint nagynéni és egyedüli rokon, aki magához vette a kislányt. Aggódott és szerette volna, ha a kislány boldog környezetben nő fel. Szerencsére éppen hazaért a külföldi tartózkodásáról, amikor Julika egyedül maradt anyja nélkül árván. Ő Afrikában dolgozott, mint állatorvos, egy rezervátumban.

Makit, a majmot ő mentette meg, mikor egy anyatigris, aki féltette a kölykeit, megtámadta és megsebezte az afrikai őserdőben. Az egyik karja megsérült, belemart a vadmacska védekezés közben a kis állatba, így ápolásra szorult. Nagyon megszerette Makit, és ezért maradt nála. Most ők úgy élnek, mint két jó barát. A majom huncut szemeivel min-

denkit megnevettet és kitűnően bohóckodik. Sokat tanult és fejlődött, szeret az emberek között lenni. Julikát is meg tudja vigasztalni és mosolyt varázsol az arcára minden nap. Egyedül fel tudja venni piros színű nadrágját és a pólóját, segít a konyhában, jelez, ha jön valaki, és nagyon szeret játszani, rosszkodni. De a legfontosabb: a kislánnyal remekül megértik egymást.

Maki makogott valamit és hívta, jöjjön, nézze meg, hogy ő meg Julika milyen ügyesek a kirakós játékban. Együtt kacagtak és mókáztak. Órákig elidőztek egymás társaságában, a szeretet összefonta lelküket és szívüket.

Hirtelen kopogtattak az ajtón, egy szobainas jelezte, hogy a taxi előállt. Krisztina, Julika és Maki sietve beültek az autóba és egy jó fél órát utaztak, majd egy nagy ház előtt álltak meg. Makinak feladata volt, Krisztina már többször kioktatta a majmot: „Most bemászol a kerítésen keresztül, és ha kell, belopakodsz a házba. Megkeresed ezt a férfit...” - és mutatott egy fényképet róla. „Majd odaadod ezt a levelet neki, de csak akkor, ha egyedül van, ha nincs egyedül, akkor vársz addig, amíg alkalom lesz rá.”

Maki bólintott, villámsebességgel felugrott a kerítés tetejére és meglóbálta kezét, lábát, hipp-hopp, igazi akrobatamutatványt hajtott végre, szinte repült egyik fáról a másikra. A nagy lombos gesztenyefa ágain könnyen közlekedett, és már bent is volt a kertben. Majd lehuppant a puha zöldellő pázsitra, ahol két kislány labdázott. Persze a piros pötytyös labda éppen a majom felé gurult. Maki mókázva csücsörítette a száját, és nem bírta ellenállni a játéknak, visszagurította a labdát. A gyerekek meglepődve nézték a vigyorgó majmot, aki amilyen gyorsan jött, el is tűnt a szemük elől.

Maki lopakodva haladt a virágágyások között, itt-ott letaposva a fehér és rózsaszínű tulipánokat. Közeledve a házhoz benézett minden ablakon keresztül, de sehol senkit nem látott. Az utolsó ablak nyitva volt, ott bemászott. Egy szép nagy modern konyhában találta magát. Az asztalon egy zöld üvegtálban egy pár érett banánt látott, már fel is ugrott az asztal tetejére, hogy megdézsmálja a gyümölcsöt, de ekkor belépett egy szőke férfi az ajtón. Mindketten meglepődtek, Maki tágra nyitotta

szemeit és halkán motyogott, majd az egyik piros kockás nadrágja zsebéből elővette a Julika levelét és odanyújtotta a csodálkozó embernek, és közben tapsikolt és ugrált.

A férfi miután elolvasta a levelet, könnyes lett a szeme, megfogta Maki kezét és elindultak kifelé a kertbe. A két kislány ámélnodva figyelte az eseményeket, majd követték apjukat, aki kinyitotta a nagy kerti kaput és kísértelt Makival a ház elé. Julika rögtön tudta és megérezte, ez az ő papája, egymás karjába rohantak, percekig álltak így ölelkezve, majd a két kislány is megjelent.

- Íme - mondta a papa -, kislányaim, ti hárman testvérek vagytok, örüljetek egymásnak.

Krisztina meghatódva követte az eseményeket, ekkor Maki odarohant hozzá és felugrott az ölébe és ujjongva tapsikolt.

A Nap fényes korongja lassan lekúszott a horizonton, és a sötétkék égbolton megjelent három gyönyörű csillag, amely csillogó ezüsthátú szőtt a hold udvarán.

B. Mester Éva: Nem hall, nem lát, nem beszél

Annának már délelőtt rossz kedve volt. Egy kisvárosi gimnáziumban tanított, ami talán éppen a végnapjait élte. Valamikor több mint négy-százán jártak ide, most a fele sem. A pályája elején senki nem gondolt erre. Létezhet ilyen? Tanárhiányról már hallottunk, de gyerekihiány! Az új tanévre húsz új tanuló sem jelentkezett, miközben nyolcvanán végeznek. Milyen arány ez? Nincs az a fenntartó, aki megfelelő létszám és arányos normatíva nélkül képes lenne eredményesen finanszírozni egy intézmény működését. Végzett itt valaki demográfiai számításokat? Az oktatás tartható színvonalának egy részét már így is feláldozta az iskola. Rég megszűntek a felvételi vizsgák, jöhet boldog, boldogtalan. Mi lesz ebből? Indul egyáltalán ősszel új tanév?

Korábban önkormányzati fenntartású volt az intézmény, csak néhány éve vette át az egyház. Ettől azonban még stabilabb, kettős finanszírozást vártak. Nem így lett. Eleinte mindenre volt pénz, aztán krétára

sem, ahogy mondani szokták. A tantestület menthetetlenül két részre szakadt. Voltak, akik a régi, önkormányzati időket sírták vissza, voltak, akik az új vezetés mellé álltak. Az információk csak pusmogás formájában jöttek, mentek. Suttogták, hogy másfelé csorog a pénz, hogy a felújított iskolaépületre szemet vetett egy másik intézmény, hogy az adóhivatal is vizsgálódik a be nem fizetett járulékok ügyében. Mindez sajnos hihető volt, hiszen a bérfizetések is akadoztak már.

Csak néhány fős csoportokban folyt az iskola jövőjének latolgatása. A feszültség, a bizalmatlanság atomjaira szedte szét az egyszervolt kollektívát. Legjobb csendben maradni. Aki nem hall, nem lát, nem beszél, megúszhatja, amint azt a bölcs majmocskák is tanítják. Itt erőteljes karcsúsítás, összevonások és elbocsájtások várhatók. Ebben a közegeben, a teljes összeomlás előtt, senki nem visel - a tiltakozás jelképévé vált - kockás inget. Pedig lenne mi ellen tiltakozni. Csak a követelmények és a leterheltség van az egekben. Ráadásul a gyerekek is érzik, hogy baj van, többen szívességnek érzik, hogy egyáltalán bejárnak, és ennek hangot is adnak. Pimasz megjegyzéseket is megengednek néhányan maguknak, ami bármelyik tanár hangulatát összetörné, hát még a tanárnőét!

- Ha elkéstem, hát elkéstem. Magára addig lesz itt szükség, amíg mi bejárunk!

Anna szomorú volt és tanácstalan. Mit kezdjen egy ilyen mondattal? Ráadásul az osztály is a későn jövő mellé állt. Egyetértő röhögéssel tüntettek, ők sem tudták, hogy mi ellen.

A tanárnő ötvenen túl már csak a nyugdíjazását várta, efféle viharokra nem volt felkészülve. Földrajz - biológia szakjával nem is igen látta át a helyzet bonyolultságát. Más munkahely után nézzen? Melyik iskolába, kinek kellene ő nyugdíjazás előtt? Egy idősebb tanár alkalmazása mindig drágább a fenntartónak, mint egy fiatal, a bértábla miatt. Lassan ez lesz az alkalmazás kizárólagos szempontja. Van olyan kolléganő, aki azért nem írt portfóliót, hogy a kötelező előreléptetés miatt ne legyen túl drága pont őt megtartani. Azért ez már vadhajtás a javából! Ne akarjon szakmai koronát, mert kiszorulhat miatta a pénzügyi keretből? Hm! Márpedig itt szelektálás lesz, rövidesen! Vagy most változtas-

son pályát Anna, amikor tanárként már több mint harminc éve lépte át az iskola kapuját? Soha nem volt más munkahelye. Tartaléka meg végképp nincs annyi, hogy hat-hét évet kihúzzon munka és jövedelem nélkül. Tanfolyamok, idegenvezetés? Oda is a fiatalok kellene. Talán majd János mond valami okosat. Ő is pedagógus a végzettségét tekintve, de már vagy húsz éve elhagyta a katedrát. Neki legalább már vannak pályaelhagyó tapasztalatai is.

János főállása mellett írogatott. Anna minden írását elolvasta, itta a szavait. Szerette azt a közvetlen, tiszta stílust, gondolati gazdagságot, ami írásait jellemezte. Kristálytisztá zuhatag! Ugyanakkor a felkészültsége is napnál világosabb volt, átragyogott a hétköznapi történetek egyszerűségén. Még akkor is, ha leszámítjuk Anna elfoglaltságát. Eleinte csak gratulált, pozitív kritikákat írt, majd egyre inkább rajongó levelekké váltak e-mailjei. Korábban néhányszor ugyan sistergett közöttük a levegő, de János semmi jelét nem adta annak, hogy új fejezetet szeretne nyitni életében. Soha nem válaszolt, még csak meg sem köszönte a kedves sorokat. Annának azonban úgy kellett ez az egyre inkább elhatalmasodó bűvölet, mint egy falat kenyér. Talán a hétköznapi gondok elől akart menekülni ebbe az öntörvényei szerint bontakozó érzésbe, haladékat nyerni, erőt gyűjteni. Egyszer még az ereklyeként őrzött Dosztojevskij-idézetet is felhasználta, miszerint: „Szeretni valakit azt jelenti, úgy látni őt, ahogy Isten elképzelte.” Tatjana sem írt szobeket Anyeginnek! - hogy az orosz íróknál maradjunk. Lehet, hogy pont ez volt a baj, a napsütésből is megárt a sok. A férfi besokallt, egyáltalán nem örült a látogatásnak.

- Te mit keresel itt? - kérdezte, talán köszönés helyett.

Anna elsápadt, szemei kikerekedtek. Erre nem számított. Az lenne a normális, hogy kápráztassuk el egymást, aztán szaladjunk, ki merre lát? Hogy fogjon bele így a mondandójába? Amúgy is nehéz a kételyeket megfogalmazni. Még hozzá sem fogott, máris kiütötte a biztosítékot? Annyi büszkeség még maradt benne, hogy nem tett fel kérdéseket, nem kért számon semmit, nem hisztizett. Kicsit összehúzta magát, szótlanságba bújtt.

- Korábban is mondtam már, hogy NEM! A leveleiből sem kérek, amúgy is elfoglult vagy.

A nő nyelt egyet, pár másodpercig a férfira meredt, aztán valahogy felülemelkedett döbbenetén. Kicsit már kívülről, felülről látta a jelene-tet. Óriási! Egyik zsákutcából a másik zsákutkába futott. Helybe jött egy újabb pofonért. Nesze nekem tanács, barátság, szerelem!

Megint a három bölcs majom jutott az eszébe, de most már az sem stimmelt. Nem hall, nem lát, nem beszél? Hiszen János látta, csak nem akarta elhinni, hogy ez már majdnem szerelem. Ebben a korban? Mit kezdjen vele? Nincs szüksége rá. Anna is hallotta korábban is, most is, hogy NEM, de ő sem akarta elhinni, hogy minden lepereg már a másíkról. Láttak is, hallottak is, megértették a ki nem mondott mondatokat is. Ezért soha nem beszéltek többé az egészről, másról sem. Nem volt már tétje.

Pedig valamit mindketten éreztek. Emberek voltak.

Bubrik Zseraldina: A Majomházban

Hétéves voltam, amikor a Szüleimmel Veszprémben nyaraltunk. A programban benne volt az Állatkert, aminek nagyon örültem. Pedig az a nap megváltoztatta az életemet.

Amikor odaértünk a Majomházhoz, izgatott voltam, hogy végre élőben láthatom őket. Amikor kinyitottuk az ajtót, egy kicsit meglepődtem. Hangzavar volt, a kisebb majmok ugrándoztak, sikoltoztak. Egy kicsit sértette a hallásomat, de mégis mentem tovább, mert nagyon kíváncsi voltam a majmokra. Elindultunk. A rácsok kezdtek egyre szélesebbek lenni. A majmok is egyre nagyobbak, én meg hozzájuk képest egyre kisebb lettem. Mentünk tovább. Lépteim kezdtek lassúak lenni. Félttem. Gondolataim kavarogtak. Menjek tovább? Vagy inkább forduljak vissza? A hangok, a sikoltozások kezdtek egyre hangosabbak lenni, és egyre több majom csatlakozott a többiekhez. Amikor elérkeztünk az orángutánokhoz, megálltunk. Életemben nem láttam olyan nagy majmot. Ott álltam szemtől szemben. Pár másodperc után nem hallottam a majmok sikítását, olyan volt, mintha valaki mindkét fülembé füldugót tett volna. Jelen pillanatban csak az orángután szemét láttam, majd megszólaltam:

- Mi lenne, ha a majom kijönne a ketrecből? - kérdeztem.

Amikor a mondatom befejeztem, az orangután választ adott nekem. A két kezét felemelte, hozzá kezdte verni felváltva a mellkasát - ami a dob hangjához hasonlított -, és mély hangon ordított, szünet nélkül.

A kérdésemre nem vártam meg a Szüleim választát, hanem elkezdtem sikítva - mint akit kínoznak - futni az ajtó felé. Apukám utánam, nevémen szólítva, de én nem figyeltem rá, hanem mindenáron szerettem volna kijutni a Majomházból. Nem sikerült. Az ajtó zárva volt, én meg nyitás nélkül nekirohantam. Összeestem. Arra ébredtem, hogy kint fekszem egy padon, és rengeteg ember van körülöttem. Állatkerti dolgozók is kijöttek a majmok és az én ordító hangomra, ami szerintem a fél várost beharangozta.

Az állatkerti látogatást befejeztük, nem mentünk tovább. Mivel jobban voltam, a nyaralást nem szakítottuk meg. Nem beszéltem róla. Nem akartam. Egyszerűen kitöröltem emlékeimből, de...

Rájöttem az évek során, hogy a „de” szót nem lehet a szótárunkból törölni.

Eljött az ősz, eljött a tanítás. Egyik nap, amikor iskolába készültem, kétszer egymás után összeestem. Orvos, majd kórház. Megállapították, hogy kisebb mértékben, de epilepsziás lettem. Az összeesés életem része lett. Az orvos megkérdezte szüleimet, hogy a közelmúltban ért-e valami nagy trauma, mert attól lettem epilepsziás.

- Igen, az Állatkert... - mesélték történetemet a szüleim.

Teltek az évek, poszterek kerültek a szobám falára. Az énekesek, és színészek között egy majom fényképe is helyet kapott. Nem utáltam őket. Még egy plüss majmot is vettem magamnak.

Hét évig tartott, hogy megszabadultam az epilepsziától, az akupunktúra segített. Igaz, félek a tűktől, de azóta nem esek össze.

Skolik Ágnes: A három majom

Mizaru, Kikazaru és Iwazaru majmok voltak és az őserdőben éltek. Nem ismerték egymást, legalábbis a történetünk elején.

Mizaru egyszer meglátott az őserdőben egy szép, fedeles kosarat. Nagyon kíváncsi volt, felemelte a fedelét, és felállt a szélére, hogy belekukkantson a kosárba. Egy rossz mozdulat, beleesett a kosárba és nem tudott kimászni belőle. Elaludt. Arra ébredt, hogy emberek beszélgetnek mellette és a kosár mozog. Nem mert kinézni, csak kuksolt tovább a kosárban. A fonás résein át látta, hogy az emberek felmennek egy hajóra és viszik a kosarat. Ott aztán betették a raktérbe és magára hagyták.

Két nappal később kötött ki a hajó egy nagyváros kikötőjében. Mizaru ekkor már nagyon éhes és szomjas volt, és azt gondolta, hogy amint lehet, kiugrik a kosárból és keres valami ennivalót magának. A terve hamarosan sikerült, mert az emberek magára hagyták a kosarat a kikötőben. A majom ekkor gyorsan kiugrott és elszaladt.

Szaladt, szaladt befelé a városba. Az út mellett látta, hogy egy ember megver egy másik embert.

- Jaj, nem akarom ezt látni - gondolta Mizaru és eltakarta a szemét.

Ment tovább az utcán, látott sok kedves embert, boldog szerelmespárokat, óvatosan lépkedő kisbabákat. Mizarunak ez tetszett, és mosolygva figyelte őket.

Az utca másik oldalán egy ember pórázon húzott egy kiskutyát maga után.

- Ó, de szörnyű! - gondolta a majom és megint eltakarta a szemét.

Amikor elvette a szeme elől, megint a nyugalmas utcai forgatagot látta maga előtt. Kisvártatva Mizaru hatalmas csattanást hallott, és azt látta, hogy két autó összeütközött és szanaszét repültek a darabjai. Kiáltottak az emberek, futottak segíteni, de az autók lángba borultak.

- Borzalmas, nem akarom látni - mondta a majom és eltakarta a szemét. Ezek után egészen egyszerűen nem nézett oda, ha olyat látott, ami nem tetszett neki.

Csak a jó és szép dolgokra figyelt, arra, amitől nem facsarodik össze a szíve, hanem inkább kinyílik, mint az orchidea az őserdőben.

Kikazaru nem volt olyan szerencsés, mint Mizaru. Őt elfogták az őserdőben, ketrecbe zárták, elvitték a városba és egy piacon árulták. Ő mindvégig tudta, hogy amint lehet, meg fog szökni, és az első adandó alkalommal meg is tette.

Az egyik vásárló meg akarta simogatni, kinyitották a ketrec ajtaját, Kikazaru pedig egy pillanat alatt a szabadban termett, és szaladt, szaladt, amilyen gyorsan csak tudott. Az árus, aki a ketrecben tartotta, szaladt utána és kiabált:

- Fogják meg, fogják meg, ő az én majmom! - erre Kikazaru befogta a fülét, hogy ne hallja a kiabálást, és szaladt tovább.

Amikor már elég messze volt a vásártértől, lelassított és sétált tovább az utcán. Egy kávézó terasza mellett haladt el, és hallotta, ahogy két ember egy harmadikról beszél. Szidták, pocskondiázták, hazugsággal vádolták az embert.

- Nem, nem akarom ezt hallani! - mondta csak úgy magának és befogta a fülét. Ment tovább a forgalmas utcán, az egyik ház előtt egy fiatalember gitározott, gyerekek játszottak, nevetgéltek, énekeltek.

Odébb egy téren gyűlés volt. Sok-sok ember hallgatott egyet, aki egy emelvényen szónokolt. Háborút, ellenségeskedést szított, tüzelte a többieket, akik őrjöngtek a beszéd hallatán.

- Ááááá, nem érdekel a viszálykeltés! - kiáltotta Kikazaru és befogta újra a fülét.

Amikor kellő távolságba ért, kinyitotta a fülét újra. Csodaszép zongoramuzsikát hallott, meg is állt egy darabig és hallgatta a zenét. Aztán ment tovább, de a gyönyörű muzsika dallamai ott motoszkáltak a fülében tovább.

Iwazaru a bennszülöttek faluja mellett lakott az őserdőben. Néha mentek a faluba emberek a városból, hoztak mindenféle árukat, és elvitték, amit a bennszülöttek árultak. Ilyenkor Iwazaru mindig kihallgatta, amit beszélnek, és nagyon érdekelte őt a nagyváros, ahonnan a kereskedők jöttek.

Egy alkalommal aztán észrevétlenül fellopózott a hajóra, és a kereskedőkkel elutazott a városba. Még javában tartott az utazás, amikor Iwazaru megéhezett. Körülnézett a hajón, de nem látott semmi ennivalót. A hajó orránál ült egy matróz, aki a vizet kémlelte. Iwazaru azt gondolta, hogy megszólítja és kér tőle ennivalót. Már szólásra is nyitotta a száját, amikor eszébe jutott, hogy talán nem kellene felfednie magát, hátha baja esik. Ekkor a szájára tapasztotta a kezét és halkán visszaosont a rejtekhelyére.

Reggel, amikor a hajó kikötött, megvárta, amíg mindenki leszáll, aztán ő is leászott egy kötélen a kikötő betonjára. Ott persze fogalma sem volt, merre induljon, éhes volt, szomjas volt, de nem kért, nem panaszkodott senkinek. Elindult az utcán, ami a városba vezetett, és közben figyelte, hogy hol található ennivalót. A zöldséges épp akkor pakolta ki az áruját a boltja elé. Egy óvatlan pillanatban a majom odaszaladt és elcsent egy banánt. Akkor aztán jól befalatozott és sétált tovább.

Az egyik sarkon majdnem fellökte őt egy lány, aki a mellékutcából szaladt ki, mert egy férfi kergette. Gyorsan beszaladt egy házba, és amikor a férfi a sarokra ért, már nem volt sehol.

A férfi a majomra nézett:

- Nem láttad merre szaladt a lány? - kérdezte tőle mérgesen.

Iwazaru nem válaszolt, és otthagya a felbőszült férfit. Ment tovább az utcán, nézegette a szép házakat, az érdekes ruhákba öltözött embereket.

A következő ház előtt egy padon asszonyok ültek és felváltva panaszkodtak egymásnak az életükkel kapcsolatban. Iwazaru egy darabig hallgatta őket, és arra gondolt, hogy milyen kár, hogy ezek az asszonyok nem veszik észre, hogy szépen süt a nap, és szép virágok nyílnak mellettük a virágágyásban.

Ment tovább és azon gondolkodott, hogy miért ilyen furcsák az emberek. Hiába élnek szép házakban, mégis panaszkodnak, hiába van ennivalójuk, mégis elégedetlenek.

Akinek kevés van, annak sok kell, akinek sok, annak még több.

Hiába süt a nap, nem veszik észre, csak azt a kicsi felhőt, ami váratlanul a nap elé kúszott az égen.

Ahogy így morfondírozott, az utca végén meglátott egy gyönyörű parkot. Már messziről is nagyon tetszett neki, mert eszébe juttatta az őserdőt, ahonnan elindult világot látni. A park fűvén leterített plédeken családok piknikeztek, gyerekek játszottak, fiatalok zenéltek és énekeltek. Olyan békés, nyugodt világ volt, amelyet nem látott, amióta leászott a hajóról.

Kicsit odébb színes ruhába öltözött emberek táncoltak, az asztalok roskadoztak az ennivalótól, amikből mindenki kedvére falatozhatott.

Iwazaru csak ment és közben azon csodálkozott, mennyivel másabb az emberek világa itt, mint a városban volt.

Hamarosan egy kis szentélyhez ért, amin még kőművesek és fadaragók dolgoztak.

Csodálatosan szép, aprólékosan kimunkált díszítéseket készítettek a templom falára, színes üvegablakon áradt be a fény az épületbe, ahonnan már kihallatszott egy gyönyörű hangú orgona hangja.

Miközben Iwazaru csodálta a gyönyörű építményt, a park fái közül odalépett mellé egy másik majom. Mindketten nagyon csodálkoztak a másikon, de nem teheték ezt sokáig, mert megjelent egy harmadik majom is.

Leültek egy nagy köre, ami a templom bejárata mellett volt, és elkezdtek beszélgetni.

Iwazaru kezdte a bemutatkozást:

- Iwazaru a nevem, a szomszéd szigetről, az őserdőből érkeztem. Tetszett a város is, de itt ez a park sokkal jobban tetszik, mert itt nem beszélnek feleslegesen az emberek, hanem élvezik azt az életet, ami adatott nekik. Én nem szeretek fölöslegesen beszélni - mondta, és a mellső lábait a szája elé rakta.

- Az én nevem Kikazaru. Engem elfogtak az őserdőben és idehoztak a városba, hogy eladjanak. Én nem szeretem a várost, mert ott kiabálnak, veszekszenek, viszályokat szítanak az emberek egymás között. Soha többet nem szeretném ezt hallani - mondta és a két mellső lábával befogta a füleit.

- Én Mizaru vagyok, véletlenül kerültem ide. A városban erőszakos embereket láttam, verekedést, balesetet, nem szeretnék visszamenni oda. Nem szeretem látni a csúnya, erőszakos dolgokat - mondta Mizaru és a két mellső lábával befogta a szemét.

Ekkor hirtelen nagy vihar kerekedett, dörgött, villámlott, és az egyik villám éppen a templom mellé csapott be. A vihar amilyen gyorsan jött, el is ment. Az emberek a parkban folytatták a mulatságot, mintha mi sem történt volna.

Estefelé, amikor haza készülődtek és elmentek a templom előtt, akkor látták, hogy a kapu melletti kövön három majom szobra ül. Nagyon csodálkoztak, hiszen reggel a szobrok még nem voltak ott a kövön.

Már sok-sok év telt el azóta, de a három majom szobra azóta is ott áll a templom bejárata előtt, és ők lettek a pozitív gondolkodás szimbólumai. Az egyik majom nem lát, a másik nem hall, a harmadik nem beszél. Az ősi japán mondás úgy tartja, hogy ha boldogan akarsz élni, nem engeded magadhoz közel a negatív dolgokat, nem látod, nem hallod meg őket, és nem beszélsz róluk...

Kutasi Horváth Katalin: Kapocs

- Tudjátok, milyen egy paradíó? Fogadok, hogy nem is hallottatok róla! - vetette oda valamelyik reggel az egyik kapucinus majom, Kapocs a másik kettőnek. Kapocs ugyanis otthonáról, Brazíliáról álmodott, s képzeletében még a gyönyörű trópusi erdőben ugrándozott szabadon, mit kényyszerűen hátra kellett hagynia, a majomketrec másik két hasonló korú lakója viszont már itt, az állatkertben látta meg a napvilágot, s valóban nem hallott Pará szövetségi állam bennszülött növényéről.

Társai érdeklődve közelítettek Kapocs felé, s irigységgel, ám kíváncsisággal kérdezték:

- Hát az meg hogy néz ki? Miért nem kaptunk soha? Mi is akarunk!

- Kókuszdíóhoz hasonlít. Vastag, fás héjú. Ekkora! - Tárta két kezét csaknem 15 centire szét Kapocs. Szinte a markában érezte, mintha egy kicsit még az álmok világában rekedt volna, még a súlyát is érezte a brazil diónak. Amit most markolt, több mint másfél kiló volt.

- Nesze semmi, fogd meg jól! - ocsúdott fel és vette tréfára a dolgot, miközben „átpasszolta” a diót Kapcának, aki máris elszaladt „zsákmányával”, s Kapu persze utánaeredt, máris megvolt az indíték... Mikor kelőlőképp kiszaladgálták magukat, eszükbe jutott, hogy Kapocs csak úgy ücsörög, nem vesz részt játéukban, így együtt érzően odatelepedtek a kissé melankolikus hajlamú Kapocshoz.

- Mondd csak, mekkora fán nő egy ilyen hatalmas gyümölcs? - bukott ki Kapcából.

- Legalább 50 méteres, de inkább magasabban. Örökzöld fája lán-dzsás leveleivel, sudár termetével a trópusi erdők igazi királya! - lelkesedett a kis álmodozó.

- De ha úgy van, ahogy mondod, hogy lehet hozzáférni a paradió belsejéhez? És egyáltalán milyen íze van? - élte bele magát most már Kapu is.
- A fehér, édeskés mag olyan, mint a dió, vagy inkább a mandula. Nem is tudom már... Nem könnyű megkóstolni! Ha esetleg egyszer...

- Ne is reménykedj!

- Amíg mesélek, addig is ott vagyok... Megcsiszoltunk egy jó nagy, néha a saját súlyunknál is nehezebb követ, azt használtuk kalapácsnak. Készítettünk egy üllőfélét, amiben megmaradt a paradió, és nem gurult el összevissza, míg próbálkoztunk a feltörésével.

- És nem tört el ez a kő?

- Ehhez törhetetlen követ gyűjtöttünk, jó messze, több kilométert kellett menni érte a folyóparton.

- És könnyű volt a dióhoz jutni?

Miközben Kapu és Kapca felváltva kérdezgette őt, Kapocs már megint elérzékenyült kissé. Egy rövid kis szünetet tartott, de a másik kettő nem törte meg csöndjét, ismerték már ezt a hangulatát, és teljes mértékben tiszteletben tartották.

- Ha érett volt, magától is lehullott a fáról, ilyenkor aztán nem is volt tanácsos alatta tartózkodni! - mosolyodott el egy emlékkép hatására. Ami akkor erősen meglepte, sőt, nagy ijedtséget keltett benne, az a bizonyos jól megtermett amazonmandula, az most már csak egy kedves emlék. Azt sem bánná, ha most is fejbe kólintaná egy brazil dió... De erre hazájában is 15 hónapra van szükség, miután elvirágzott ez a csodás fa.

- Biztos megéri a fáradság! - sóhajtott fel Kapu.

- De meg ám! Zsírosabb is, táplálóbb is, finomabb is, mint amit ti ismeretek... - s míg kimondta, összefutott szájában még a nyál is. De beletörődve szénézett a ketrecben, s látszólag témát váltott. - Legalább egy kis eső esne már, túl nagy a szárazság...

- Gyere, Kapocs! Nézzünk be az idősebbekhez! - csalták magukkal Kapuék, hogy valóban eltereljék a figyelmét, míg megjön a reggeli, és ő ment is, hisz nagyon fontosnak tartotta a csapatszellemet. De közben fájó, meghitt emlékkép villant be tudatába. Felidéződött benne, ahogy az esőerdőben az ébredést követően csapatában bedörzsölik egymást mindenféle gyógynövényekkel, hogy a szúnyogokat elriasszák maguktól... És most itt van Kapocs. Lehet ez, Kapocs? Lehet ez kapocs?

Jártó Róza: Kis majom álmos...

Ma megint egy szép napom lett.

Meglátogatott az unokám a párjával és hozták a két dédunokámat is. A kicsi Mimi tizennégy hónapos, a nagyobb, a Mari pedig négyéves. Nagyon jól érzik itt nálam magukat, én meg repdesek a boldogságtól, hisz nem egy faluban lakunk, s így nem vagyok részese a kicsik mindennapi életének. Épp a kényeztetés miatt, vagy, mert ezt szokták meg a gyerekek, ebéd után elálmosodtak. Az ágyamba fektettem le őket, és én is melléjük heveredtem. Fogva a kis kezüket elkezdtem mesélni, mint hajdan az unokának is. Eszembe jutott egy versike, aminek se az írójára, se a címére nem emlékeztem, csak a vers töredékére:

„Kis majom álmos,
Altatja anyja,
Nincs takarója,
Lomb betakarja...”

Még ki se mondtam az utolsó szavakat, már aludtak is a dédunokáim. Én meg nevetve meséltem az apjuknak, hogy melyik versikével ringattam őket álomba...

A kávé szürcsölése közben el is kezdtünk a versikéről és a tartalmáról beszélgetni.

Zoltán, az unokám nemrég látott egy televíziófilmet, ahol egy állatkertben élő majomcsaládot mutattak be. Azok az állatok éltek a mindennapi életüket. Megszülettek, felnőttek és közben azt látta Zoltán, hogy a szokásaik, a cselekedeteik alig-alig tértek el az emberekéitől.

- Egy alkalommal Veszprémben jártam és ellátogattam az állatkertbe is. Abban az időben nagy visszhangot kapott az, hogy egy Böbe nevű majom festett, az első mancsába fogott kanállal evett, és pohárból itta a gyümölcslevet - kapcsolódtam a beszélgetésbe.

- Nekem, az embernek ez érdekes volt - folytattam a mondókámat - főleg az, hogy nemcsak én csodáltam meg, hanem a majomtársai is. Később olvastam valamelyik újságban, hogy mikor Böbe majom elpusztult, akkor a gondozók meglepetésére több, leginkább fiatalabb majom állt a helyébe. Úgy, ahogy Böbétől látták, kanállal ettek, festettek, kirakókoc-kákkal játszottak és pohárból is ittak...

Megannyi történet, és mindegyik az életről szól. Nézzük a televízióban, látjuk az állatkertben és mindnyájunkra nagy hatással van a látvány.

- Engem azért érdekelne, hogy ez utánzás, vagy valamiféle tanulási folyamat része lehetett? - szólalt meg Zoltán. - Persze az is érdekelne, hogyha ezt, akkor vajon mást is meg tudnának tanulni?

Mónika, Zoltán unokám párja is bekapcsolódott a beszélgetésbe és igencsak érdekes gondolatokat osztott meg velünk:

- Én a bonobó majomcsapatról olvastam, amelyet Afrika déli részén figyeltek meg. Több évig követték az állatokat, és arra jöttek rá a tudósok, hogy a bonobók szabályosan *nevelik a kicsinyeiket*. Korcsoportonként vannak összeterve, és mindegyiket több felnőtt tanít, a korának megfelelően. Általában a kicsik tanítását idősebb nőstény végzi, akinek több, szintén nőstény segítőtje van. A csoport védelmét viszont minden esetben hímek látták el, szinte őrjáratszerűen felügyelve arra, hogy kívülről semminemű atrocitás ne érje a gyermekcsoportokat. De még az őroket is irányítja egy, egyetlenegy majom, aki mutogatással és/vagy hangkiadással utasítja a többieket. Még olvasni is roppant érdekes volt számomra - mondta Mónika.

- Ez nagyon érdekes. Olyan lehetett, mint mikor ti az óvodába beadjátok Marit - csodálkoztam rá a hallottakra.

Mónika folytatta az elbeszélést.

- A csoport tanításába beletartozott az, hogy magot hogyan törjenek fel, és az is, hogy bottal, segédeszközzel miképpen jussanak a kicsik olyan eledelhez, amit nem érnek el. Arra is megtanították a tanítók a kicsiket, hogy melyek az ehető bogyók, levelek, virágok, bogarak. Arra is, hogy miképpen vessenek maguknak ágyat, készítsenek biztonságos fészket, de még arra is, hogy melyik hang jelez veszélyt, és akkor mindenki elhallgat, és egy majomra figyel, arra a korosabb hímre, aki szemmel láthatóan mindegyik őrzője volt...

- Később épp erre az esetre utalva írta egy majomkutató, hogy más területen ilyesmit nem tapasztaltak a majmok között, mármint ilyenfajta irányítást, valószínűleg azért, mert máshol az a majom, aki vezetni képes, még nem született meg - vette át a szót Zoltán.

- Én azért nem vagyok teljesen nyugodt, mert az, hogy még nem született meg, nem is olyan biztos, hisz a Dél-Afrikában élő bonobó majmoknál is született már vezér. Arról nem is beszélve, hogy épp a minap láttam egy videót, ahol egy orángután egy bottal kergette el azt a vad-disznót, amelyik meg akarta támadni a kicsinyét, pedig a vaddisznó nagyobb és erősebb is volt az orángutánnál. Meg egyébként is, ahogy hajdan az ember, úgy a világon bárhol élő majomcsoportok is rátalálhatnak akár arra a két kőre is, amelyekkel tüzet lehet csiholni... - szóltam elgondolkodva.

Lassan ébredtek a kicsik a szobában. Ideje készíteni az uzsonnájukat. Halkan léptem be a szobába, s a kicsi Mimi az ölembe kéredzkedett. Én felvettem és ringattam még egy picit.

Pont úgy, ahogy a versikében a majom mama ringatja kicsinyét...

Ságiné Szűcs Klára: Majmóca, a majom, aki ember akart lenni

Értelmes tekintettel üldögélt a kifutóban, mint minden nyári napon Majmóca. A gondozói nevezték így, mert furcsa volt, teljesen másképp viselkedett, mint társai, a többi csimpánz. Még a majmok világában is rendhagyó módon, mint egy kis tudós, mindent megfigyelt, utánozni próbált. Érdeklődését leginkább az emberek kötötték le. Szinte „majmolta” őket, ezért is ragadt rá a Majmóca név. A külseje nem nagyon tért el a többiekétől, talán picivel kisebbre nőtt hím társaitól, s fülei valamivel nagyobbak az átlagosnál. Kerek, barna szemei mindig élénken csillogtak, úgy tűnt, mintha folyamatosan kimeresztené azokat, mintha mindig vizsgálgatná a környezetét. Egyik ujját gyakran a homlokához érintette, talán ilyenkor megértett valamit, majd örömeiben szélesen elvigyorodott. Különlegesnek tartották.

Majom testvérei nem nagyon kedvelték, igyekeztek elkülönülni tőle. Gyakran magára hagyták, nem vonták be a játékaikba, nem néztek feléje sem. Szerettek vele kibabrálni, például, amikor etetés volt, azonnal összetömörültek, elzárták az utat és elkapkodták előle a banánt. Neki,

szegény Majmócának nem jutott más, csak a véletlenül ottfelejtett maradék, néhány fakéreg, pár magocska, levél, némi hús. Az állatgondozók mindezt jól tudták, s igyekeztek neki külön is odacsempészni élelmet. Cselhez folyamodtak, praktikákat vetettek be, hogy ilyenkor elvonják a többiek figyelmét. Zajongtak, másik sarokba tálaltak, az is előfordult, hogy erőszakkal kellett a majomsereget eltávolítani Majmóca közeléből, aki ezt is megadóan tűrte.

Senki nem értette, még a legtapasztaltabb gondozó sem, az állatorvos sem, az állatokhoz legkiválóbban értő öreg igazgató sem, hogyan vált ilyené ez a majom. Már kicsinek eltért a többitől. Amíg azok vidáman bohóckodtak, ugráltak ágról-ágra, hangosan feleltek a szüleikkel, veszekedtek egymással, visszamutogattak a báméskodó embereknek, addig a mi kis állatunk úgy tűnt, csak ücsörög. Pedig figyelmesen szemlélt mindent és mindenkit. Ahogy növekedett, egyre inkább látszott, hogy rendkívüli. Nagy, tágra nyitott szemekkel nézelődött, elmélyülten vizsgálta, alaposan megfogdosta, megtapogatta, megszaglászta, ami a közelébe került. Egyre kevesebbet közlekedett mind a négy végtagján, s egyre több időt töltött járással. Abban is gyorsan fejlődött, magasabbra és még magasabbra nyújtózott, egyenesítette a hátát, feljebb-feljebb emelte a fejét.

Minden nap kora reggel befészkelte magát kedvenc helyére, a sarokban elhelyezett, faágakon kialakított trónszerű ülőkére. Az ápolók megfigyelték, hogy kilenc óra felé nagyon izgatottá válik. Vajon honnan tudhatta, hogy akkor nyit az állatkert? Márpedig arra várt. Amint megérkeztek az első látogatók, fel is élénkült. Nagy érdeklődéssel bámulta a gyerekeket, az őt néző és utánzó felnőtteket. Aki alaposan szemügyre vette, arra következtethetett, hogy tanulmányozza az emberek viselkedését. Megfigyeli, mit csinálnak, mi tetszik nekik a legjobban. Mi az, ami leginkább szórakoztatja őket, mi az, amin nevetnek, hogyan csúfolódnak, mit mondanak. Ismereteit, mint egy okos kisiskolás, elraktározta, s esténként, amikor azt gondolta, hogy senki sem látja, ismételtgette, gyakorolgatta. S bár a csimpánzok sokféle arckifejezéssel tudják kimutatni érzéseiket, lassan mindenki láthatta, hogy ő tudja a legtöbb grimaszt. Ha izgatta valami, szabályosan csücsörített a szájával, ha

félt, szemét kimeresztette, valóságos kétségbeesett tekintetet mutatott. Leginkább boldognak, elégedettnek szeretett lenni, ilyenkor szélesen vigyorgott, teljes fogsorát látni engedte, arca ellazult, az öröm érzésétől szinte emberivé, átszellemültté vált. Két mellső lábát kézként használta, ügyesen fogott vele, ha valamit eldobott, az mindig célba talált. Társai már ezért is igyekeztek tőle egyre nagyobb távolságot tartani. Az embereket azonban sohasem dobálta meg.

Sőt! Látogatási idő alatt mind közelebb és közelebb húzódott a rácsokhoz, oda kapaszkodva figyelte az embereket. Nem tudta, nem tudhatta, hogy azok EMBEREK, csak azt tudta, hogy mások, s egyre inkább érezte, hogy olyan akar lenni, mint ők. Kihallgatta a beszédjüket, majd titokban próbálgatta a hangok kiejtését, fintorgott, ahogyan artikulálni próbált. Kitartó volt, sok szót megtanult. Egyszer a gondozójának földbe gyökerezett a lába, amikor a felé nyújtott kóladióért érthető köszönéssel nyúlt. Innentől kezdve egyre több kísérletet végzett vele. A csimpánz pedig örömételve a sikerben szorgalmasan ismételtetett, ilyeneket mondott, hogy *dob, banán, étel, iszik, játszik, ugrál, néz.*

Egyszer aztán magára mutogatva megszólalt:

- EMBER, NEM MAJOM!

- Az embereket utánozza! Ember akar lenni! - kiabálták rosszállóan, nagy zsvajt csapva, csúfolódva a társai, s azonnal magára is hagyták.

A bölcsebb, öregebb majmok is aggódva figyelték.

- Miért akarsz te más lenni? Azt hiszed, az embereknek jobb? Nekünk itt megvan mindenünk, ételünk, szállásunk, szeretnek, gondoznak minket. Nincs más dolgunk, mint játszani, pihenni - gyözködték. Az emberélet nehéz, küzdelmes. Szegények azért dolgoznak folyton-folyvást, hogy enni tudjanak, aztán meg azért esznek, hogy dolgozni legyen erejük, harc az egész sorsuk. Erre vágysz? - próbálták eltéríteni.

A törekvő kis csimpánz rájuk sem hederített, folytatta a gyakorlást.

Néhány nap múlva az ápoló meg jelentette a vezetőségnek, hogy bizony az ő Majmócájuk beszélni tud. Nemcsak úgy utánzó hangokat hallatni, meg jeleket mutogatni, hanem beszélni, emberi szavakat szinte teljesen érthetően kiejteni. Mire az igazgató is meggyőződött ennek a fantasztikus állításnak az igazáról, már a ZOO-ban volt az összes TV-társaság,

s mind az újságírók. Lett is nagy szenzáció! Majmocskánk ezt a felhajtást nagyon jól fogadta. Produkálta magát, vigyorgott, ugrándozott, dobált, még egy-két szót - *étel, szia, labda* - is kimondott.

A riportoknak köszönhetően hamar híre ment, hogy különleges tudású majom él az állatkertben. Jöttek is a kíváncsiskodók. A majomketrec előtt rendre hatalmas tömeg gyűlt össze, mindenki látni és hallani szeretne volna a különös kis csimpánzt. Érkeztek tudósok, cirkuszosok, nagy tapasztalatú idomárok, s valamennyien meg akarták fejteni a titkot, hogyan is válhatott ilyené ez az állat. Mindannyian tudták, hogy a majmok nagyon sok mindenre megtaníthatóak. A kutatók szerint a csimpánzok az emberhez hasonló módon, szociális tanulással, pontos megfigyeléssel sok technikát képesek elsajátítani. De amit itt tapasztaltak, azért mégis rendkívüli volt. Ilyen intelligenciára csak nem tehet szert egy csimpánz! A tudomány jelenlegi állítása szerint a valódi nyelvet, a szavak bonyolult világát nem képes elsajátítani. E különös viselkedésre nem letek sem elméleti, sem kutatási magyarázatot. Hagyták hát élni saját világában, közben titokban megfigyelték, s tapasztalataikat szorgalmasan dokumentálták.

Eleinte nem is volt semmi baj. Majmóca kész színházi előadást tartott, örömmel eleget tett az emberek kívánságainak, szívesen bemutatta tudását. Vígan ugrándozott, mosolygott, puszit dobott, tapsikolt. Nagyon boldog volt, örült minden napnak. A látogatók azonban egyre többet követeltek tőle. Már nem elégedtek meg tréfás fintorokkal, ügyes ugrásokkal, pontos labdadobásokkal, folyton provokálták, hogy beszéljen, mondjon emberi szavakat. Néhány nap múlva már kövekkel is meghajgálták, hangosan üvöltöztek vele, kicsúfolták, ha nem teljesítette a kéréseiket. Többet követeltek, mindent látni akartak, amire ez a kis majmocska képessé vált.

Majmóca tűrte ezt sokáig, de egyre gyakrabban fáradt el, mert szinte egész nap az ő produkcióira vártak a kíváncsi nézők. Nem volt ideje enni, pihenni, játszani. Napról-napra szomorúbb és fásultabb lett, s már-már irigyelni kezdte, s egyre sóvárabb tekintettel nézte a vidáman szórakozó, játszó majom társait. Neki egész álló nap dolgoznia kellett.

Egy reggel nem jött ki a barlangból. Gondozója rettegve kereste. Ott találta a sarokban, amint ringatózva motyog valamit. Szeme zavaros

volt, tekintete üres, messzire révedő, mintha nem is ezen a földön lenne. Étélhez nem nyúlt, nem ivott. Az orvos megállapította, hogy ez a majom bizony emberi kórságba esett, depressziós lett. Gondolkodtak is, hogyan lehetne kigyógyítani, megvigasztalni, de ötlete, tapasztalata e témában senkinek sem volt. Hagyták hát pihenni, hátha magától is helyrejön, hiszen olyan okos, olyan kitartó volt mindig. Több nap is eltelt, mire egy reggel előbújt, felmászott a helyére, nézelődött, majd utoljára emberi módon próbált artikulálni.

- MAJOM, NEM EMBER - mondogatta, s gyors mozdulatokkal ütögetni kezdte a saját mellét.

Innentől kezdve a látogatók a majomketreceknél bizony nem láttak mást, mint egy vidáman ugrándozó, bolondozó csimpánz csapatot, köztük az önfeledten, az állatok gondtalan életét élő Majmócával.

Hanyecz István (shf): Majmok világa

Majmok világa:
őserdőknek csendjében,
falkában élnek.

Fajok egyike:
az emberszabásúak.
Afrikában él,

nagy csoportokban,
Guinea, Nigéria
erdőiben honos,

csimpázok faja
nagy falkákban él együtt,
veszélyezett faj.

Állatkerteknek,
gyerekeknek kedvence
e pajkos majom.

*A Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
